

فعالیت‌های اجتماعی رأس برنامه‌های مسجد تراز اسلامی است

مشاور برنامه‌ریزی و نماز نسل نو ستاد اقامه نماز کشور با بیان اینکه در شرایط کنونی، یکی از کارکردهای بسیار مهم مسجد تراز اسلامی...

مشاور برنامه ریزی و نماز نسل نو ستاد اقامه نماز کشور با بیان اینکه در شرایط کنونی، یکی از کارکردهای بسیار مهم مسجد تراز اسلامی، آگاه سازی مردم نسبت به ظلم و فساد رژیم صهیونیستی است، گفت: مسجدی تراز اسلامی است که فعالیت های اجتماعی را در صدر برنامه های خود قرار داده و بتواند ضمن رفع نیازها و دغدغه مندی های مردم، زمینه را برای جذب بیشتر افراد به مسجد فراهم کند.

مسجد تراز اسلامیمسجد تراز اسلامی تعریف و شاخص هایی دارد که در بیانات مقام معظم رهبری نیز به آن ها اشاره شده است و به طور کلی می توان چنین گفت که مسجدی تراز است که علاوه بر برگزاری نماز جماعت و برنامه های فرهنگی و مذهبی، در زمینه های مختلفی مانند آموزش، مشاوره، خدمات اجتماعی، کارآفرینی و مانند این ها نیز فعال باشد و با تربیت والدین ولایی و جوانان انقلابی به الگویی برای سایر مساجد تبدیل شود.

یکی از مهمترین مؤلفه های تأثیرگذار در زمینه ایجاد مسجد تراز اسلامی، وجود ائمه جماعت فعال و انقلابی است تا بتوانند با استفاده از تمامی ظرفیت های موجود در مساجد و ارتباط با افراد محله مورد نظر، زمینه را برای دستیابی به مسجد تراز اسلامی فراهم کنند.

هویت حقیقی مساجد این است که مسجد سنگر مستحکم، پایگاه معنوی، عبادی، فرهنگی، اجتماعی و محور ساماندهی، سامان بخشی و پشتیبانی عرصه امنیت ملی، حفظ تمامیت ارضی و پشتیبانی از جنگ و دفاع و پایگاه های مردم نهادی همچون بسیج مردمی مستضعفین باشد. امروز باید کارکرد اقتصادی و حمایت های مالی و مادی نسبت به جامعه در مسجد بازیابی و ترمیم شده مسجد به فعالیت و پویایی در سطح عالی برسد. در این صورت است که می توان گفت در مسیر دستیابی به مسجد تراز اسلامی گام مهمی برداشته ایم.

درباره ویژگی های یک مسجد تراز اسلامی به گفت و گو با حجت الاسلام محی الدین محمدیان، مشاور برنامه ریزی و نماز نسل نو ستاد اقامه نماز کشور پرداختیم که مشروح آن را در ادامه مطالعه می کنید.

آگاه سازی مردم از ددمنشی رژیم صهیونیستی؛ کارکرد مهم مسجد تراز اسلامی
ایکنا - مسجد تراز اسلامی چگونه باید مأمّن و مایه خیر و برکت در یک محله باشد؟

مسجد تراز اسلامی با عملکرد صحیح و دقیق می تواند خود را مأمّنی برای مؤمنان و مایه برکت برای یک محله قرار دهد، یعنی یک مسجد تراز باید موقعیت و نیازهای فرهنگی، سیاسی و اجتماعی خود را بشناسد و بتواند با مسجدی ها در ارتباط مستقیم باشد و برای کسانی که در همسایگی آن قرار دارند، برنامه ریزی کند.

حدود بیست سال پیش که بنده به مسجد نور آمده و امام جماعت آن را بر عهده گرفتم، نوعی مطالعه میدانی در شعاع سه کیلومتری مسجد انجام دادم که این مسجد از جهات مختلف شمال، غرب، شرق و جنوب به کجا محدود شده و افراد این منطقه چه ویژگی هایی دارند. در این مطالعه بافت جمعیتی و موقعیت جغرافیایی مسجد به صورت دقیق بررسی شد. اینکه چند درصد از مردم حاضر در محله به عنوان ساکنان روز در بناهای اداری و تجاری منطقه حضور دارند و نیز چند درصد از ساکنان به عنوان ساکنان شب و روز در مناطق مسکونی سکونت دارند نیز از دیگر موضوعاتی بود که در این مطالعه بدان پرداخته شد تا درصد جمعیتی دقیقی از محله مربوط به مسجد به دست آمده و برنامه ریزی دقیقی برای منطقه مورد نظر انجام شود.

از دیگر مواردی که در این تحقیق بدان پرداخته شد، درصد جمعیت اقلیت های دینی در محله بود تا در صورت امکان بتوانیم برنامه هایی را نیز برای ایشان در نظر بگیریم. همچنین، با بنگاه های معاملاتی منطقه هماهنگ شد تا همسایگان و جمعیت جدیدی که به محله وارد می شوند را به مسجد معرفی کنند تا بتوانیم ضمن عرض خیر مقدم به همسایگان جدید، ایشان را در جریان امکانات مسجد مانند صندوق قرض الحسنه، کتابخانه، پارکینگ و سالن مراسم قرار دهیم تا بتوانند در صورت نیاز از آن ها استفاده کنند. تمامی این مطالعات و تحقیقات باعث می شود تا امام جماعت یک مسجد بتواند با اشراف تمام و دقت کافی برای جذب مردم به ویژه نوجوانان و جوانان به مسجد برنامه ریزی کرده و نسبت به اجرای برنامه های مختلف در محله اقدام کند.

برقراری ارتباط با افراد محله باعث شده بود تا رفت و آمد مردم در مسجد افزایش یافته و بتوانیم به صورت روزانه خدمات و امکانات مسجد را در اختیار ایشان قرار دهیم. این نوع شناسایی از نیازهای افراد محله و نیز نمازگزاران مسجد و پاسخگویی مناسب و لازم به این نیازها رفته رفته مسجد را به مأمونی برای افراد محله تبدیل می کند و ایشان اندک اندک ضمن رفت و آمد بیشتر به مسجد، این مکان مقدس را به عنوان محلی برای انجام فعالیت های اجتماعی و مأمونی برای رفع نیازهای خود خواهند شناخت. ایکن - مسجد تراز اسلامی چگونه به عنوان پایگاه فعالیت های اجتماعی مظهر آمیختگی دنیا و آخرت فرد و جامعه خواهد بود؟

یکی از وظایف مسجد تراز اسلامی، مخاطب شناسی و نیازسنجی مخاطبان است. مسجد تراز باید به خوبی نیازهای افراد محله و نمازگزاران را شناخته و در صورت امکان درصد رفع این نیازها برآید. برخی از ساکنان محله ممکن است، نیازهای فصلی داشته و در فصول مختلف نیازهای یکسانی داشته باشند که مسجد محله باید این نیازها را به خوبی شناخته و برای رفع آن ها وارد میدان شود. مسجد تراز فقط محلی برای اقامه نماز و ذکر ادعیه و ... نیست بلکه مسجدی تراز اسلامی است که فعالیت های اجتماعی را درصدا برنامه های خود قرار داده و بتواند ضمن رفع نیازها و دغدغه مندی های مردم، زمینه را برای جذب بیشتر افراد به مسجد فراهم کند.

یکی از مواردی که بنده در بدو ورود خود به مسجد و پذیرش وظیفه امام جماعت پیگیری کردم، وضعیت مسافران در راه مانده و افرادی بود که به عنوان مسافر جایی برای استراحت و اقامت نداشتند. در این زمینه هر شب مقداری غذای ساده در مسجد آماده کرده و پذیرای مسافران هستیم. مسافرانی که در راه مانده و شب هنگام جایی برای ماندن ندارند، می توانند از امکانات مسجد در حد توان استفاده کنند و تا زمانی که جایی برای رفتن نداشته باشند، می توانند در مسجد اسکان داشته باشند. همچنین، با یکی از شرکت های مسافربری در پایانه های شهری هماهنگ شده و حواله سفر در اختیار مسافران در راه مانده قرار می گیرد تا بتوانند به خانه و کاشانه و شهرهای خود بازگردند. انجام چنین کارهایی باعث می شود تا علاقه مردم به مسجد و مسجدی ها افزایش پیدا کرده و مسجد را محلی برای رفع نیازهای خود بدانند. لذا مسجد تراز اسلامی مسجدی است که در آن علاوه بر انجام برنامه های مذهبی و معنوی، به امور مردم و رفع نیازهای ایشان نیز پرداخته می شود.

البته رفع نیاز مردم فقط مربوط به رفع نیازهای مادی آن ها نمی شود بلکه مسجد باید به گونه ای عمل کند تا بتواند نیازهای روحی و فکری افراد محله را نیز برطرف کند. برگزاری دوره های مشاوره و کارگاه های اندیشه ای در حوزه های مختلف می تواند زمینه را برای رفع این گونه از نیازهای مردم فراهم کند. ارائه خدمات مختلفی همچون خدمات پزشکی نیز از دیگر فعالیت هایی است که یک مسجد تراز اسلامی می تواند بدان ورود کند. مسجد برای رفع نیازهای درمانی و پزشکی افراد محله می تواند با دستگاه های متولی این حوزه مانند کمیته امداد، سازمان بهزیستی، بیمارستان های مختلف و ... هماهنگ کرده و در حد توان خود نسبت به رفع نیازهای نیازمندان و افراد کم برخوردار محله اقدام کند.

مسجد تراز اسلامی کانون موعظه است و باید در ایام و مناسبت های مختلفی همچون ماه های محرم و صفر، ایام اربعین حسینی، ماه رمضان، موالید و شهادت معصومین (ع) و ... با رویکرد نیازهای اجتماعی، فرهنگی مردم محله نسبت به برپایی برنامه های تأثیرگذار و ویژه برای نمازگزاران و افراد محله اقدام کند. یکی از کارکردهای ویژه مسجد تراز اسلامی روشننگری های سیاسی و آگاه سازی مردم دربار مسائل روز جامعه و جهان است. مسجد تراز اسلامی باید برنامه هایی را برای آگاه سازی مردم در حوزه های مختلف همچون استکبارستیزی، دشمن شناسی و ... اجرا کند و با دعوت از مربیان، معلمان و خطبای آگاه و کاربلد، مردم را در جریان امور مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی قرار دهد.

امروز و در شرایط کنونی یکی از کارکردهای بسیار مهم مسجد تراز اسلامی، آگاه سازی مردم نسبت به ظلم و فساد رژیم صهیونیستی است. مردم باید به خوبی در جریان ددمنشی و سفاکی این رژیم منحوس قرار گیرند و با دسیسه های این دشمن خونخوار آشنا شوند. مهمترین الگوی تأثیرگذار در مسجد تراز اسلامی، رفتار و عملکرد خود نمازگزاران و اهالی مسجد از جمله امام جماعت، هیئت امنا و ... است که اثربخش بوده و می تواند مردم به ویژه نوجوانان و جوانان را جذب فعالیت های مسجد کند. ایکن - مسجد تراز اسلامی باید از چه آرایه های معنوی و ظاهری برخوردار باشد؟

معماری مسجد تراز اسلامی یکی از نکات بسیار مهمی است که باید به خوبی بدان پرداخته شود تا مردم یک محله و افرادی که به این مسجد می نگرند، با ظاهر مسجد ارتباط برقرار کرده و حس و حال خوبی از آن دریافت کنند. این مسئله اولین قدمی است که موجبات جذب مردم به مسجد را فراهم خواهد کرد. از لحاظ ظاهری مسجد تراز اسلامی باید جذابیت لازم برای جذب مردم را ایجاد کند. اهالی مسجد باید مسجد را به خوبی مفروش کرده و ظاهر مسجد را به صورت آبرومندانه آراسته کنند. ظاهر زیبا و پاکیزه به خودی خود عامل مهمی در جذب نوجوانان و جوانان خواهد بود.

در حوزه آرایه های معنوی نیز مسجد تراز اسلامی باید با وسواس و دقت نظر ویژه به موضوع اخلاق نمازگزاران توجه کند.

نمازگزاران باید به نقطه ای برسند که خود مظهر این حدیث شریف شوند که «كُونُوا دُعَاةَ لِلنَّاسِ يَغَيِّرُ أَلْسِنَتِكُمْ؛ مردم را به غیر زبان خود (با رفتار) به دین دعوت کنید». اهالی مسجد از هیئت امانا گرفته تا امام جماعت و نمازگزاران باید با مردم و افرادی که تازه به مسجد مراجعه کرده اند، با خوشرویی برخورد کنند. امام جماعت باید با رحمت و مغفرت با مردم رفتار کند تا بتواند اهالی محله را جذب مسجد کرده و زمینه را برای جمع شدن مردم در مسجد فراهم کند. گاهی ممکن است برخی افراد پرسش ها و سؤالاتی را در مسجد بیان کنند که این سؤالات آن چنان که باید و شاید معقول نیستند، اما امام جماعت باید در این زمینه سعه صدر داشته باشد و بتواند پاسخگوی سؤالات مردم باشد.

در این رابطه مسجدی تراز اسلامی است که پرنشاط و زنده بوده و بتواند در رابطه با رویدادها و اتفاقاتی در پیرامون خود و جامعه رخ می دهد، واکنش لازم را داشته باشد. در حقیقت سلسله اعصاب یک مسجد باید زنده باشد تا بتواند عکس العمل های به موقع و به هنگامی را نسبت به شرایط عمومی و نیز شرایط ویژه محیط اطراف خود نشان دهد. همکاری با نهادهای خدمتگزار و خدماتی مانند شهرداری، مساجد دیگر، نیروهای بسیج، نیروی انتظامی و ... که خدمات مختلفی به مردم ارائه می دهند نیز از دیگر وظایفی است که بر عهده یک مسجد تراز اسلامی است تا بتواند با بهره گیری از تمامی ظرفیت های موجود، بهترین خدمات را در اختیار افراد محله قرار دهد. هماهنگ سازی با نهادهای مختلف و رفع نیازهای مسجد و مسجدی ها از جمله فعالیت هایی است که در ایجاد نشاط و شادابی در مسجد و محیط سالم درون این مکان مقدس بسیار مؤثر است.

گفت وگو از مجتبی افشار